אתו אומני ויתבי תותייהו. בקרקע שלהן היו יושבין ולא בקרקע של רב יוסף [א] מדפריך בתר הכי והא גרמא הוא: **והא** אחזיקו להו. פי' ר"י ב"ר מרדכי כיון שלא בא להחזיק בקרקע של חבירו ולומר שלו הוא אלא לתמיש בעלמא שנהנה ממנה [ב] מועלת חזקה שלא בטענה [ג] דמסתמא לא היו אומרים שמכר להם רב יוסף תשמיש זה והוו כי הנהו דלעיל (דף ו.) דאחזוק להורדי דמועלת חזקה שלא בטענה דמדלא מיחה ג' שנים מחל לו ואין נראה דאם לא הקנה לו כי החזיק להורדי אמאי החזיק לכשורי אלא על כרחך התם שטוען שהקנה לו ולהכי אחזיק לכשורי דאין אדם עושה קנין למחצה (ט): **אין** חזקה לנזקין. אומר ר"ת דאפי' הקנה (י) יכול לחזור בו דקנין בטעות הוא דסבור היה שיכול לקבל ועכשיו אין יכול לקבל [ד] ואין נראה דמדקאמר אין חזקה לנזקין איכא למידק הא ראיה יש כדדייקינן בחזקת הבתים (לקמן דף מט.): גבי הא דתנן ולא (יא) (לאשה חזקה בנכסי בעלה):

בקוטרא. נראה לר"י דדוקא בקוטרא דכשאן שהוא גדול ומזיק ביותר אין חזקה כדאמר במרובה (ב"ק דף פב.): אין עושין כבשונות בירושלים מ"ט משום קוטרא ודוקא נמי בית הבסא שלהן (יב) שהיה למעלה מן הקרקע והיה מסריח ביותר אבל בשלנו שהוא מכוסה יש חזקה: **לדידי דאנינא דעתאי.** פי' שהיה איסטנים כדאמרינן בערבי פסחים (פסחים דף קיג: ושם) שלשה חייהם אינן חיים הרחמנים והרתחנים ואנשי הדעת אמר רב יוסף וכולהו איתנהו בי:

בקוטרא ובית הבסא דמו. והא דקאמר אפיקו קורקור מהכא משמע דמשום עורבים היה אומר ודאי אם לא היו עורבים היה סובל אף על גב דאנינא דעתיה אי נמי העורבים היו אוכלים הדם ופורחים ומקנחים בפירות:

מרחיקין השובך מן העיר חמשים אמה. מפני התבואה הנשטחת בגגות העיר כדי ליבש אבל לתבואה שבשדות ליכא למיחש בקרוב לעיר לפי שהשדות רחוקין מן העיר אלף אמה כדתנן (ערכין דף לג.:) אין עושין מגרש שדה ולא שדה מגרש: **ולא** יעשה שובך תוך שלו. ברחוק מן העיר בין השדות ואלטריך למיתני תרוייהו דאי תנא ריש להרחיק מן העיר התם דוקא מרחיק מפני שתבואות העיר מגולות הן בחלר הן בגג אבל תבואה המרעה בשדה ומכוסה אין צריך להרחיק ואי תנא סיפא משום דבשדות שכיחא תבואה אבל בעיר דלא שכיח כולי האי [ה] איתא לא: **בית** ארבעת כורין בכמלא שגר היונה. ור' יהודה ורבנן לא פליגי בשגר היונה כמה הוי דמודו רבנן דבית ארבעה כורין הוי שגר היונה אלא רבנן סברי כיון דבחמשים אמה מליא כריסייהו כדאמרינן בגמ' תו לא מזקי טפי ור' יהודה סבר דכמלא שגר מזקי [ו]: **אלא** אם כן הרחיק שלשים רים. היינו ד' מיל דהמיל [ז] ז' ריס ומחצה ופעמים שהגמרא נותן שיעור בריסין ופעמים במילין ופעמים בפרסה: **והתניא** ביישוב אפילו מאה מיל (ט). תימה דמאי ס"ד דהוי פי' וביישוב אי קרי העיר יישוב א"כ אפילו מאה מיל נמי דוקא כמו שמשמע אלא אפילו אלף מיל או יותר א"כ בשום מקום לא יפרוס אפילו במדבר ורחוק לאין סוף מן העיר ואפילו אם נאמר דמאה מיל דוקא מכל מקום היאך יפרס את הבריאה (י) [ז] דהכי תניא בתוספתא דמרובה אין פורסין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים רים (כ) אמר אביי מישט שייטי טובא וכרסייהו בחמשים אמתא מליא (ל) ומישט שלשים רים ותו לא והתניא (מ) ובישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס רב יוסף אמר (נ) ביישוב כרמים (ס) רבא אמר (ע) ביישוב שובכין ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו (פ) איבעית אימא דידיה ואיבעית אימא דכנעני ואיבעית אימא דהפקר: רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין וכו': אמר רב פפא ואיתימא רב זביד (צ) זאת אומרת (ק) טוענין ללוקח וטוענין ליורש (ר) יורש תנינא (ש) הבא משום ירושה אינו צריך טענה ללוקח איצטריכא ליה לוקח נמי תנינא (ת) לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות הרי (א) זה בחזקתה (ב) צריכא דאי אשמעינן התם גבי רשות הרבים (ג) דאימור כונס לתוך שלו הוא אי נמי אחולי אחול בני רשות הרבים גביה אבל הכא לא ואי אשמעינן הכא דכיון דיחיד הוא אימא פיוסיה פייסיה (ד) אי נמי אחולי אחיל גביה אבל רבים מאן פיים ומאן שביק אימא לא (ה) צריכא: הרי הוא בחזקתו: והא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין חזקה לנזקין רב מרי אמר בקוטרא רב זביד אמר בבית הבסא: מתני'

אתו אומני ויתבי תותייהו ואתו עורבי אכלי דמא וסלקי (ו) אבי תאלי ומפסדי תמרי אמר להו רב יוסף אאפיקו לי קורקור מהכא א"ל אביי והא גרמא הוא א"ל הכי אמר רב טובי בר מתנה זאת אומרת גרמא בניזקין אסור והא אחזיק [להו] (ז) הא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה באין חזקה לנזקין ולאו איתמר עלה (ח) רב מרי אמר בקוטרא ורב זביד אמר בבית הבסא אמר ליה הני הדידי דאנינא דעתאי כי קוטרא ובית הבסא דמו לי: **מתני'** (ט) מרחיקין את השובך מן העיר חמשים אמה ולא יעשה אדם שובך בתוך שלו אלא אם כן יש לו חמשים אמה לכל רוח רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין מלא שגר היונה (י) ואם לקחו אפילו בית רובע הרי הוא בחזקתו: **גמ'** חמשים אמה ותו לא ורמינהי (כ) אין פורסין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים רים (ל) אמר אביי מישט שייטי טובא וכרסייהו בחמשים אמתא מליא (מ) ומישט שלשים רים ותו לא והתניא (נ) ובישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס רב יוסף אמר (ס) ביישוב כרמים (ע) רבא אמר ביישוב שובכין ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו (פ) איבעית אימא דידיה ואיבעית אימא דכנעני ואיבעית אימא דהפקר: רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין וכו': אמר רב פפא ואיתימא רב זביד (צ) זאת אומרת (ק) טוענין ללוקח וטוענין ליורש (ר) יורש תנינא (ש) הבא משום ירושה אינו צריך טענה ללוקח איצטריכא ליה לוקח נמי תנינא (ת) לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות הרי (א) זה בחזקתה (ב) צריכא דאי אשמעינן התם גבי רשות הרבים (ג) דאימור כונס לתוך שלו הוא אי נמי אחולי אחול בני רשות הרבים גביה אבל הכא לא ואי אשמעינן הכא (ד) (ונימא) נתפייס עם סביביו במעות עד שנאותו: **אינו צריך טענה.** אינו צריך לומר אתה מכרת לאדם אלא ראיתי לאדם שהחזיק בה ולא ערער אדם עליו: **לקח חצר ובה זיזין.** (ו) במתני' בח"ה תנן אין מוליאין זיזין וגזוזטראות לרשות הרבים אדם הבונה בית לא יוציא ראשי קורות תקרתו לרה"ר אבל אם רוצה כונס בניינו לתוך שלו ובונה ומוציא ראשי קורותיו לתוך ואם לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות יוציאם לרה"ר הרי הוא בחזקתה שבית דין טוענין לו שהראשון כנס לתוך שלו או נתפייס עם הרבים: (ח) **אימא לתוך שלו הוא כונס.** שאילמלא כן היו הרבים מעכבין עליו ולא היה יכול לעשות בזרוע אבל כנגד היחיד אימא בזרוע עשה שהיה חזק ממנו: **מאן פייס.** מי היה ראשי לקבל מעות: **ומאן שביק.** מי הוא שבידו למחול ולסלוח: מתני'

ראתו אומני ויתבי תותייהו. בקרקע שלהן היו יושבין ולא בקרקע של רב יוסף [א] מדפריך בתר הכי והא גרמא הוא: **והא** אחזיקו להו. פי' ר"י ב"ר מרדכי כיון שלא בא להחזיק בקרקע של חבירו ולומר שלו הוא אלא לתמיש בעלמא שנהנה ממנה [ב] מועלת חזקה שלא בטענה [ג] דמסתמא לא היו אומרים שמכר להם רב יוסף תשמיש זה והוו כי הנהו דלעיל (דף ו.) דאחזוק להורדי דמועלת חזקה שלא בטענה דמדלא מיחה ג' שנים מחל לו ואין נראה דאם לא הקנה לו כי החזיק להורדי אמאי החזיק לכשורי אלא על כרחך התם שטוען שהקנה לו ולהכי אחזיק לכשורי דאין אדם עושה קנין למחצה (ט): **אין** חזקה לנזקין. אומר ר"ת דאפי' הקנה (י) יכול לחזור בו דקנין בטעות הוא דסבור היה שיכול לקבל ועכשיו אין יכול לקבל [ד] ואין נראה דמדקאמר אין חזקה לנזקין איכא למידק הא ראיה יש כדדייקינן בחזקת הבתים (לקמן דף מט.): גבי הא דתנן ולא (יא) (לאשה חזקה בנכסי בעלה):

בקוטרא. נראה לר"י דדוקא בקוטרא דכשאן שהוא גדול ומזיק ביותר אין חזקה כדאמר במרובה (ב"ק דף פב.): אין עושין כבשונות בירושלים מ"ט משום קוטרא ודוקא נמי בית הבסא שלהן (יב) שהיה למעלה מן הקרקע והיה מסריח ביותר אבל בשלנו שהוא מכוסה יש חזקה: **לדידי דאנינא דעתאי.** פי' שהיה איסטנים כדאמרינן בערבי פסחים (פסחים דף קיג: ושם) שלשה חייהם אינן חיים הרחמנים והרתחנים ואנשי הדעת אמר רב יוסף וכולהו איתנהו בי:

בקוטרא ובית הבסא דמו. והא דקאמר אפיקו קורקור מהכא משמע דמשום עורבים היה אומר ודאי אם לא היו עורבים היה סובל אף על גב דאנינא דעתיה אי נמי העורבים היו אוכלים הדם ופורחים ומקנחים בפירות:

מרחיקין השובך מן העיר חמשים אמה. מפני התבואה הנשטחת בגגות העיר כדי ליבש אבל לתבואה שבשדות ליכא למיחש בקרוב לעיר לפי שהשדות רחוקין מן העיר אלף אמה כדתנן (ערכין דף לג.:) אין עושין מגרש שדה ולא שדה מגרש: **ולא** יעשה שובך תוך שלו. ברחוק מן העיר בין השדות ואלטריך למיתני תרוייהו דאי תנא ריש להרחיק מן העיר התם דוקא מרחיק מפני שתבואות העיר מגולות הן בחלר הן בגג אבל תבואה המרעה בשדה ומכוסה אין צריך להרחיק ואי תנא סיפא משום דבשדות שכיחא תבואה אבל בעיר דלא שכיח כולי האי [ה] איתא לא: **בית** ארבעת כורין בכמלא שגר היונה. ור' יהודה ורבנן לא פליגי בשגר היונה כמה הוי דמודו רבנן דבית ארבעה כורין הוי שגר היונה אלא רבנן סברי כיון דבחמשים אמה מליא כריסייהו כדאמרינן בגמ' תו לא מזקי טפי ור' יהודה סבר דכמלא שגר מזקי [ו]: **אלא** אם כן הרחיק שלשים רים. היינו ד' מיל דהמיל [ז] ז' ריס ומחצה ופעמים שהגמרא נותן שיעור בריסין ופעמים במילין ופעמים בפרסה: **והתניא** ביישוב אפילו מאה מיל (ט). תימה דמאי ס"ד דהוי פי' וביישוב אי קרי העיר יישוב א"כ אפילו מאה מיל נמי דוקא כמו שמשמע אלא אפילו אלף מיל או יותר א"כ בשום מקום לא יפרוס אפילו במדבר ורחוק לאין סוף מן העיר ואפילו אם נאמר דמאה מיל דוקא מכל מקום היאך יפרס את הבריאה (י) [ז] דהכי תניא בתוספתא דמרובה אין פורסין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים רים (כ) אמר אביי מישט שייטי טובא וכרסייהו בחמשים אמתא מליא (מ) ומישט שלשים רים ותו לא והתניא (נ) ובישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס רב יוסף אמר (ס) ביישוב כרמים (ע) רבא אמר ביישוב שובכין ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו (פ) איבעית אימא דידיה ואיבעית אימא דכנעני ואיבעית אימא דהפקר: רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין וכו': אמר רב פפא ואיתימא רב זביד (צ) זאת אומרת (ק) טוענין ללוקח וטוענין ליורש (ר) יורש תנינא (ש) הבא משום ירושה אינו צריך טענה ללוקח איצטריכא ליה לוקח נמי תנינא (ת) לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות הרי (א) זה בחזקתה (ב) צריכא דאי אשמעינן התם גבי רשות הרבים (ג) דאימור כונס לתוך שלו הוא אי נמי אחולי אחול בני רשות הרבים גביה אבל הכא לא ואי אשמעינן הכא (ד) (ונימא) נתפייס עם סביביו במעות עד שנאותו: **אינו צריך טענה.** אינו צריך לומר אתה מכרת לאדם אלא ראיתי לאדם שהחזיק בה ולא ערער אדם עליו: **לקח חצר ובה זיזין.** (ו) במתני' בח"ה תנן אין מוליאין זיזין וגזוזטראות לרשות הרבים אדם הבונה בית לא יוציא ראשי קורות תקרתו לרה"ר אבל אם רוצה כונס בניינו לתוך שלו ובונה ומוציא ראשי קורותיו לתוך ואם לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות יוציאם לרה"ר הרי הוא בחזקתה שבית דין טוענין לו שהראשון כנס לתוך שלו או נתפייס עם הרבים: (ח) **אימא לתוך שלו הוא כונס.** שאילמלא כן היו הרבים מעכבין עליו ולא היה יכול לעשות בזרוע אבל כנגד היחיד אימא בזרוע עשה שהיה חזק ממנו: **מאן פייס.** מי היה ראשי לקבל מעות: **ומאן שביק.** מי הוא שבידו למחול ולסלוח: מתני'

אומני. מקיזי דם: **קורקור.** עורבים שדומים בלעקתן כקורין קורקור: **אפיקו לי.** כלומר אל יקיזו ליט (ו) עוד כאן שעל כן העורבים באין: **בקוטרא.** עשן: **בבית הבסא.** שעל גבי קרקע וגראה לעיים שכך היו בתי כסאות שלהן: **מתני' מרחיקין השובך מן העיר.** שהיוניס מפסידין זרעוני גנות: **אלא"כ יש לו כו'.** שלא יפסידו היוניס בשדה חבירו: **מלא שגר היונה.** מרוצת פריחתה פעם אחת: **ואם לקחו.** כמו שהוא עם הקרקע אפילו אין לו כל סביביו אלא בית רובע הקב הרי הוא בחזקתו שהרי הוחזק בו הראשון כן: **גמ' אין פורסין נשבין.** שלא יצלבו בהם יוני היישוב: **שלשים רים.** ארבע מילין: **וכרסייהו בחמשים אמה קמליא.** במה שהן מלקטין בתוך חמשים אמה מתמלא כריסן ואין מפסידים בזרעים מכאן ולהלן: **לא יפרוס.** נשבין: **ביישוב כרמים.** שפורחין מכרם לכרם ושטיס הרבה: **ביישוב שובכין.** שמלגא משובך לשובך: **ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו.** מאי מאה מיל דקאמר דמשמע דבשביל יוני העיר מתרחק שבאין כאן דרך שובכין בלאו יוני העיר נמי לא יפרוס שהרי לוכל יוני שובכות של אחרים: **טוענין ליורש וטוענין ללוקח.** בית דין פותחים פה וטוענה ליורש וללוקח שערער אדם עליהן ויש לו עדים שהיתה שלו או של אבותיו וזה אומר ירשתיו מאבא או לקחתיו מפלוני שהוחזק בו ימים רבים והביא עדים שהוחזק בו אביו או המוכר לו שלא שנים אע"פ שלא טען והן לקחו ממך או מאבותיך טוענין לו בית דין (ו) ופותחים לו פה ואילו למי שלא ירשה ולא לקחה מאחר כשאמר לו המעורר מה אתה עושה בתוך שלי והוא אומר החזקתי בה ג' שנים ולא אמרו לי דבר תנא במתני' (לקמן דף מא.) דאין לו חזקה ומתני' דקתני הרי הוא בחזקתו אשמועינן דהיכא דלקחה מאחר ובאו וערערו עליו אין צריך להרחיק אלמא טענינן ליה (י) בשבילו שאותו שלקחה ממנו מ) (ונימא) נתפייס עם סביביו במעות עד שנאותו: **אינו צריך טענה.** אינו צריך לומר אתה מכרת לאדם אלא ראיתי לאדם שהחזיק בה ולא ערער אדם עליו: **לקח חצר ובה זיזין.** (ו) במתני' בח"ה תנן אין מוליאין זיזין וגזוזטראות לרשות הרבים אדם הבונה בית לא יוציא ראשי קורות תקרתו לרה"ר אבל אם רוצה כונס בניינו לתוך שלו ובונה ומוציא ראשי קורותיו לתוך ואם לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות יוציאם לרה"ר הרי הוא בחזקתה שבית דין טוענין לו שהראשון כנס לתוך שלו או נתפייס עם הרבים: (ח) **אימא לתוך שלו הוא כונס.** שאילמלא כן היו הרבים מעכבין עליו ולא היה יכול לעשות בזרוע אבל כנגד היחיד אימא בזרוע עשה שהיה חזק ממנו: **מאן פייס.** מי היה ראשי לקבל מעות: **ומאן שביק.** מי הוא שבידו למחול ולסלוח: מתני'

גליון הש"ם

גמרא ומישט שלשים רים. עי' מוקן דף קכב ע"ב תוס' ד"ה לגבל: **שם** יורש תנינא. עיין גיטין דף נח ע"ב תוס' ד"ה כגון: **שם** צריכא. עי' בב"מ תו"מ סי' מ"ז בשם תשובת הרשב"א וברמב"ן במלחמות פ"ד דב"ב בסוגית דשבר כיס הישלא על היתומים: **תוס' ד"ה אלא** כו' ו' רים ומחצה. כדאיתא ביומא דף סז ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וקלקי ויתבי בתאלי ומפסדי: (ב) **שם** רבה אמר ביישוב שובכין: (ג) **שם** הרי זו בחזקתה: (ד) **שם** נגי רה"ר אימור טוס לתוך שלו הוה לי נמי אחולי אחלי בני רה"ר נגיה אבל יחיד אימא לא: (ה) **שם** פיוסיה פייסיה בממונה לי נמי: (ו) רש"י ד"ה טוענין וכו' ב"ד בן ופותמין: (ז) ד"ה לקח אלר ובה זיזין בח"ה דף ס' תנן כל"ל ומיכא בתמני' נמחק: (ח) ד"ה אימור לתוך שלו: (ט) **תוס'** ד"ה והא וכו' דאין אדם עושה קנין למחצה **והכא** נמי מיירי שהיו טוענים שהקנה להם והוי חזקה שיש עמה טענה הס"ד: (י) ד"ה אין וכו' דאפילו הקנה לו בעדים יכול לחזור: (כ) ד"ה בקוטרא וכו' בית הבסא שלהן שהיו למעלה: (ל) ד"ה והתניא ביישוב אפי' מאה מיל לא יפרוס תימה וכו' ל"ל אם אפי' מאה מיל:

מוסף תוספות

א. כגון שלקח אילנות בשדה חבירו. רבנו יונה. ב. וליכא חסרון קרקע. רשב"ם. ג. ולא בענין אלא חזקת סבלנות בלבד. שם. ד. ואין אדם מצוי למכור נזקין כאלו ולצאת מביתו. שם. ה. [ד]מיעוט הוא שיש פירות בגג. ריטב"א. ו. דכרסייהו נמי לא מליא אלא במלא שגר היונה. רשב"ם. ז. בלא תירוצא דאביי היכא ניחא ליה רישא דבריתא אסיפא. שם. ח. דכיון שיש להם מקום לנוח בו אזלי טפי. רבנו יונה.

רבינו גרשום

אתו אומני. שהיו מקיזין והיו רגילין אנשים הרוצין להקיז באין שם להקיז ואגב שמתקבצין שם עורבים מחמת הדם עולין ומפסידין פירות האילנות: אפיקו לי קורקור מהכא. כלומר הוציאו עורבים הללו שקורין קורקור ומנקרין באילנות כלומר הוציאו האומנין משם וילכו העורבין ולא יפסידו האילנות: והא אחזיקו להו. האומנין שרגילין להקיז תחת האילנות: לא איתמר עלה. היכא אמרי' אין חזקה לניזקין בקוטרא שאם היה חלון פתוחה לביתו של חבירו והיה עולה עשן ומזיק לו ודאי אין חזקה לניזקין דהאי נזקא גופא מחמת העשן הוא וכן הכי נמי אם היה בית הכסא סמוך לביתו של חבירו והסרחון הולך אין חזקה משום אנינות גופא אבל שאר היזיקות אם החזיק יש חזקה: דמו לי. האי דמא: **פיסקא** מן העיר נ' אמה. כדי שלא יאכלו היונים זרעוני גינת העיר וכן נמי צריך להעמיד בתוך שלו (ו) שהיא לו נ' אמה לכל רוח שלא יאכלו זרעוני חבירו: כמלא שגר היונה. כמו שיכולה היונה לפרוח בבת אחת: ואם לקחו. שנים מאחד והגיע לחלק אחד מקום השובך ולשני מקום הפנוי ואפי' אין בין שובך לגינת זה אלא הרחקת בית רובע הרי הוא השובך בחזקתו [שלא] להרחיק יותר הואיל ומתחלה היה השובך והגינה של א': נשבין. מצודות: אלא אם כן הרחיק הנשבין מן הישוב ל' ריס. דאתו יוני הישוב ונכנסין לתוך הנשבין ותפיס להו אלמא דשייטי טפי מן נ' אמה והיכי קתני דבנ' אמה סגי: רב יוסף אמר. הא דתני בישוב אפי' ק' מיל לא יפרוס ג) אפי' יהא ק' מיל לעיר משום דקאזלן יוני של עיר מכרם לכרם ואתו התם. והא דקתני אא"כ הרחיק ל' ריס דליכא ישוב כרמים בינתים. ורבא אמר בישוב שובכין דבהני ק'

ו) ל"ל אם יש לו נ' אמה וכו'. ב) ל"ל לא יפרוס מיירי דבהני ק' מיל איכא ישוב כרמים משום דקאזלן וכו'. ג) נראה דט"ס נפל בכאן וצ"ל והלה אמר שלא אמרת לי דבר ושני חזקה אכלתיה וכו'. ד) נראה דל"ל שאם אמר לקחתיה מפלוני וכבר החזקתי בה.

עין משפט נר מצוה

סא א ב ג ד מיי' פי"ח מהל' סנהדרין הל' ד' ה' סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף ה לט:

סב ה מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף לט:

סג ו ז מיי' פ"ו מהל' גזילה הל' ט סמג שם עשין עג טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף כד:

סד ח ט י כ ל מיי' שם הל' ח סמג שם טור ח"מ סי' שם:

סה מ נ טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף כד:

מוסף רש"י

אין חזקה לנזקין. כלומר היכי דמזיק לחבירו אין יכול לטענן לקוחה היא בידי שהרי החזקתי בה ג' שנים בחפירת בורות שיחין ומערות, לכי האי גונא לא הוי אחזקה דמלי טענין אידך משום דלא אחזקת כדמחזקי אינשי לא חשבתי למחות (רשב"ם לקמן נ:). מרחיקין את השובך מן העיר. שלא יפסידו תבואה ופירות שבביב העיר (ב"ק פא.). אין פורסין נשבין. מכמורת (כתובות קג:) פחים, שלא יצלבו בהן יוני בני היישוב (ב"ק שם). וכרסייהו בחמשים אמתא מליא. במה שהן מלקטות ומנקרות בקרקע מלאין בחמשין אמה, הלכך לגבי אכילת תבואת עיר אין נאות ביותר (ב"ק פא.). בישוב כרמים. שהולך מכרם לכרם עד למרחוק (שם). איבעית אימא דידיה. שאותן שובכין שלו, ומשום יוני שובכין שלא יצלבו בפחין אין נאות לשלו הן, אבל יש נאות ליוני היישוב שבאין דרך השובכין למרחוק (שם). הבא משום ירושה. שאומר אלכתיה שני חזקה מכח ירושת אבי שהיה מוחזק בה ביום מותו, אינו צריך טענה. לומר היאך בא ליד אבוי, דאין אדם בקי בקרקעות אביו היאך בא לידו, ומיהו לאיה בעדים בעי, שיראו את אביו החזיק בה יום אחד (לקמן מא.). לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות. הבולטות לרשות הרבים, הרי זו בחזקתה. דטענינן ללוקח ואומרים אימר כונס לתוך שלו היה, אבל המוכרה לו שהוציא הזיזין הוא היה צריך להביא עדים שנכנס לתוך שלו או שיטענו שני מזקה החזקתי וכנסתי לתוך שלי, דהוא לה חזקה שיש עמה טענה, אבל לוקח לא צריך למיטענו מידי, אלא כך לקחתיה ואין צריך לטענו היאך הוציא לקחתיה מבעל הזיזין לוקח לה"ל, דטוענין ליורש וטוענין ללוקח (לקמן ס.).

רבינו גרשום (המשך)

מיל איכא ישוב שובכין מש"ה לא יפרוס דהא אזלי יוני העיר משובך לשובך כעין שעושין היונים שאלו באין בשביל אלו: ותיפוק ליה משום יוני שובכין גופן. הללו אין פורסין; איבעית אימא. דהנהו שובכין שלהן ומש"ה לא יפרוס משום יוני העיר שבאין דרך שובכין הללו אבל משום יוני שובכין ליכא למיחש הואיל ושלו הן: ואם לקחו. שקנה (חצר מן) השובך אפי' בית רובע הרי הוא בחזקתו ולא צריך נ' אמה לכל רוח: זאת אומרת. דקתני ה"ז בחזקתו דטענינן ליורש וללוקח שאם אמר אדם לחבירו שדה זו גזלת ממני ג) והלה אמר אני קניתיה ממך ושני חזקה אכלתיה אין זו ראיה אבל אם אמר אבא הניחה לי כלומר יורש הבא מחמת ירושה א"צ טענה שכשאמר אבא הניחה לי א"צ לו יותר לטענן שלא יכול הלה לחזור ולומר לו הראני שטר מכירה שקנאה אביך ודאי א"צ לטענן לו יותר דב"ד טוענין בשבילו ויאמרו שמא אבד שטרו ואי אתה יכול להוציאה מתחת ידו וכן ה"נ לוקח שאם אמר ד) לקחתיה וכבר החזקתי בה שני

חוץ לחמשים אמה הרי הוא של מוצאו. דלמזלינן בתר רובא דעלמא ואפי׳ למ״ד לא מין הולכין בממון אחר הרוב היינו במקום (ו) שהוא מוחזק אבל הכא דליכא חזקה דממונא אזלינן בתר רובא ומ״מ בפרק אלו מציאות (ב״מ דף כד. וסס) לרבנן דרבי שמעון בן אלעזר דאמרי אפילו בעיר שרובה כותים חייב להכריז בדבר שיש בו סימן ואמאי לא אזלינן בתר רובא כיון דליכא חזקה דממונא[א] וי״ל דתקנת חכמים היא כדי לקיים מצות השבת אבידה כיון דיכול להתברר ע״י הכרזה אם היא של ישראל וישראל נמי לא מייאש דמסיק אדעתיה דלמא משכח ישראל ויכריז[ב]: **רוב** וקרוב הלך **אחר הרוב.** ומ״מ מאי קא משמע לן מתניתא היא (כתובות דף טו.) ט׳ חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה [וכו׳] ובנמצא הלך אחר הרוב משמע אפי׳ נמצא קרוב לחנות המוכרת נבילה ותירץ ר״י בר מרדכי דאי מתניתא הוה אמינא כגון דאין לחנות מדינה נעולות[ג] דליכא תרי רובי קמ״ל רבי חנינא דאפילו לחנות מדינה נעולות דליכא אלא חד רובא ור׳ זירא דפריך ליה בסמוך אע״ג דר׳ זירא נמי אית ליה לקמן אפילו לחנות מדינה נעולות היינו בתר דשני ליה דקיבלה מרבי חנינא ואין נראה לריצב״ל דאם כן מאי פריך ליה מקרא תיקשי ליה אמתניתא דתשע חנויות ואפילו תוקמה כשאין לחנות מדינה נעולות הא טעמא דבעינן תרי רובי אינו אלא מדרבנן משום גזירה כדאמר בסוף פ״ק דכתובות (דף טו.) ונראה לר״י דאי אמתני׳ ר״מ בנמצא באמצע[ד] ועוד נראה לר״י דרבי חנינא אתא לאשמועינן דאפילו בקורבא דמוכח דאזלינן בתר רובא וכן משמע בסמוך גבי חבית שנפלה בנהר דבעי למימר דרב דאמר כנגד עיר שרובה ישראל מותרת לית ליה דרבי חנינא והיכי מתוקמא דהא משמע דמותרת אפילו נמצאת סמוך לבית נכרי וזהו מטעם דאזיל בתר רוב העיר ישראל וכרבי חנינא אלא ודאי לגבי קורבא דביתו של נכרי הוי קורבא אלא מוכח כיון שדריס רוב ישראל באותה העיר ורב אזיל בתר רובא היכא דהקורבא לא מוכחא ואלא כרבי חנינא[ה] אבל אותה עיר כנגד האי דקירא הוי קורבא דמוכח ולכך אזיל בתרה וכל ההולכה תתייאש כמו שאפרש ולהכי לא מייתי בכוליה גמרא דרבי חנינא אלא לקמן גבי חצבא דאשתכח בפרדיסא של ערלה דקורבא דמוכח הוא שנמצא בפרדיסא דערלה גופיה ובפ״ק דבילה (דף י:) מייתי ליה נמי גבי הא דתנן זימן שחורים ומצא לבנים לבנים ומצא שחורים אסורים ומפרש בגמ׳ כגון שזימן שחורים ולבנים ומצא שחורים במקום לבנים ולבנים במקום שחורים מהו דתימא אינהו נינהו ואתיתפוסי אתפקיד קמ״ל דהנך אזול לעלמא והני אחריני נינהו ומעלמא אתו ומסיק עלה לימא מסייע ליה לרבי חנינא כו׳ והתם קורבא דמוכח הוא דהא שחורים ולבנים היו שם ומוכח דאינהו נינהו: **מתיב** רבי זירא והיה העיר הקרובה כו׳ **מאי לאו דאיכא אחריתי דנפישא מינה.** אמתניתא דתשע חנויות נמי הוה ליה לאקשויי אלא אמתניתא איכא לשנויי בדליכא ותו ליכא לאקשויי ניזל בתר רובא דעלמא דלגבי רובא דעלמא הוה קורבא זו העיר קורבא דמוכח אבל לר׳ חנינא דאפילו בקורבא דמוכח הלך אחר הרוב פריך שפיר דכי נמי משנינן בדליכא אכתי תיקשי ניזל בתר רובא דעלמא(ז): **בדליכא.** תימה דהכא משמע דטעמא דהעיר הקרובה מביאה ערופה משום דמתוך הקורבא מוכח שמשם בא ההורג ובסוטה (דף מה:) תניא מנין שאם נמצא סמוך לעיר שאין בה בית דין שמביאין אותה שאין בה בית דין והולכין לעיר אחרת שיש בה בית דין ואמאי והלא מתוך הקורבא נראה שמאותה שאין בה בית דין היה: **ביושבת** בין ההרים. ואם תאמר ואמאי איצטריך קרא בסוף פרק מרובה (ב״ק דף פב:) דאין ירושלים מביאה עגלה ערופה[ח] ואע״ג דכתיב (תהלים קכה) ירושלים הרים סביב לה מ״מ כל ישראל היו באין לרגל וגם בשאר ימות השנה להביא נדרים ונדבות וגם אומות העולם היו באין שם בסחורה שקרויה רוכלת עמים[ו] וי״ל שהיו מקומות שלא היו רגילים לבא רק בני ירושלים[ז] אי נמי בימי חזקיה שכל ישראל היו שם ולא היו באין לסחורה ואמתניתא דתשע חנויות לא מצי למיפרך דהכא הוי קורבא דמוכח דהוי משובח זה דהוי תוך חמשים והנך דנפישי הוי חוץ לג׳ ולעיל אמרינן דכרסייהו בחמשים אמה מליין[ח]: **בדליכא.** לא מצי למיפרך דניזל בתר רובא דעלמא דמיירי דליכא שום שובך[ט] תוך שלשים ריס ואמר לעיל דלא שייטי אלא שלשים ריס ותו לא: **ואי דליכא אחריני ודאי מההוא נפל.** דבשלמא אי איכא דנפיש מייה אתי שפיר דהוי של מולאו כגון דהוי ההוא דנפיש של הפקר או של כותים אבל השתא דליכא ודאי מההוא נפל ולא מצי לשנויי כגון דליכא דנפיש אלא שוין דמכל מקום אמאי הוי של מולאו כיון שקרוב לזה דהכי משמע דחוץ לחמשים אמה הרי הוא של מולאו אע״פ שקרוב לזה מזה דהא תנן מלאו בין שני שובכין קרוב לזה שלו דכשהן שוין אזלינן בתר קרוב: **ודאי מההוא נפל.** ואם תאמר ודלמא מעוברי דרכים נפל כדאמרינן לקמן גבי זיקי דחמרא דאיסתכן בי קופאי וי״ל דהיכא דודאי נפל ולא ידעינן ממי[י] תלינן בעוברי דרכים[יא] אבל הכא דמאי למימר דמשובח בא לית לן למיתלי ולאחזוקי בנפילה דבני אדם מזהרין שלא יפלו מהם היוצים: **ועל דא אפקוהו לרבי ירמיה מבי מדרשא.** אין לפרש משום דבעי מילתא דלא שכיחא כלל דהיכי איתרמי דרגלו אחת תוך חמשים ורגלו אחת תוך לחמשים בנמלוס דהא אשכחנא דמתניתין נמי בכהאי גוונא איירי דקתני מחלה על מחלה יחלוקו ונראה לרבינו תם דמשום הכי אפקוהו משום דמדה אינו מדה כלל יותר מחמשים אמה אפילו רגלו אחת דכל מדות חכמים כן הוא[יב]: **מצאו** בין שני שובכין. ואע״ג דאד מינייהו נפיש אומר ר״י דהך פירכא הוי מצי למיפרך אמתניתא דתשע חנויות דהאי קורבא דלא מוכח הוא דאי הוי תוך חמשים לזה הוי נמי תוך חמשים לזה הוי נמי תוך חמשים לזה אפילו הכי אזלינן בתר קורבא ומיהו מצינן למימר דעיקר לא פריך אלא משום דבעי למיפרך וניזל בתר רובא דעלמא[יג] אבל קשיא לרשב״א דהיכי מצי למימר אף על גב דאד מינייהו נפיש הא קתני מחלה על מחלה שנחלקו ואי אד מינייהו נפיש ניזל בתר רובא[יד] ואומר ר״י דהוי מצי למימר ולישנא דמתניתין:

ליזיל בתר רובא דעלמא. הוי מצי לשנויי דאין כי אם שני שובכין תוך ל׳ ריס אלא בעי לשנויי דומיא דריסא דיש שובכין הרבה אע״ג דהשתא דמוקי לה בשביל של כרמים לא הוי דומיא דריסא דהא ריסא לא מיירי בשביל של כרמים בהא לא קפיד במאי דלא הוי דומיא דריסא כיון שאין מזכיר במשנתינו שביל של כרמים בשום מקום ועוד הוה מצי לשנויי קרוב לזה שלו תוך חמשים אמה ובמדדה: דכל

מתני׳ [א]ניפול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו קרוב לזה שלו מחצה על מחצה שניהם יחלוקו: **גמ׳** [ב]אמר רבי חנינא [ג]רוב וקרוב הולכין אחר הרוב ואע״ג דרובא דאורייתא וקורבא דאורייתא אפילו הכי רובא עדיף מתיב רבי זירא [1]והיה העיר הקרובה אל החלל ואע״ג דאיכא אחריתי דנפישא מינה [ד]בדליכא וליזיל בתר רובא דעלמא [ה]ביושבת בין ההרים תנן ניפול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך ואף על גב דאיכא אחרינא דנפיש מיניה [ו]בדליכא אי הכי אימא סיפא חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו ואי [ז] דליכא ודאי מההוא נפל הכא במאי עסקינן [ח]במדדה [ט]דאמר רב עוקבא בר חמא [י]כל המדדה אין מדדה יותר מג׳ [יא] בעי ר׳ ירמיה רגלו אחת בתוך ג׳ אמה ורגלו אחת חוץ מחמשים אמה מהו [יב] ועל דא אפקוהו לרבי ירמיה מבי מדרשא תא שמע נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו וקרוב לזה שלו ואף על גב דחד מינייהו נפיש מחבריה [יג]הכא במאי עסקינן ששניהן שוין וליזיל בתר רובא דעלמא [יד]הכא במאי עסקינן בשביל דלמאנא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו קרוב לזה שלו מחצה על מחצה שניהם יחלוקו: **גמ׳** [ו]אמר רבי חנינא [ז]רוב וקרוב הולכין אחר הרוב ואע״ג דרובא דאורייתא וקורבא דאורייתא אפילו הכי רובא עדיף מתיב רבי זירא [1]והיה העיר הקרובה אל החלל ואע״ג דאיכא אחריתי דנפישא מינה [ב]בדליכא וליזיל בתר רובא דעלמא [ג]ביושבת בין ההרים תנן ניפול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך ואף על גב דאיכא אחרינא דנפיש מיניה [ד]בדליכא אי הכי אימא סיפא חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו ואי [ה] דליכא ודאי מההוא נפל הכא במאי עסקינן [ו]במדדה [ז]דאמר רב עוקבא בר חמא [ח]כל המדדה אין מדדה יותר מג׳ [ט] בעי ר׳ ירמיה רגלו אחת בתוך ג׳ אמה ורגלו אחת חוץ מחמשים אמה מהו [י] ועל דא אפקוהו לרבי ירמיה מבי מדרשא תא שמע נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו וקרוב לזה שלו ואף על גב דחד מינייהו נפיש מחבריה [יא]הכא במאי עסקינן ששניהן שוין וליזיל בתר רובא דעלמא [יב]הכא במאי עסקינן בשביל דלמאנא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו קרוב לזה שלו מחצה על מחצה שניהם יחלוקו: **גמ׳** [ג]אמר רבי חנינא [ד]רוב וקרוב הולכין אחר הרוב ואע״ג דרובא דאורייתא וקורבא דאורייתא אפילו הכי רובא עדיף מתיב רבי זירא [1]והיה העיר הקרובה אל החלל ואע״ג דאיכא אחריתי דנפישא מינה [ה]בדליכא וליזיל בתר רובא דעלמא [ו]ביושבת בין ההרים תנן ניפול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך ואף על גב דאיכא אחרינא דנפיש מיניה [ז]בדליכא אי הכי אימא סיפא חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו ואי [ח] דליכא ודאי מההוא נפל הכא במאי עסקינן [ט]במדדה [י]דאמר רב עוקבא בר חמא [יא]כל המדדה אין מדדה יותר מג׳ [יב] בעי ר׳ ירמיה רגלו אחת בתוך ג׳ אמה ורגלו אחת חוץ מחמשים אמה מהו [יג] ועל דא אפקוהו לרבי ירמיה מבי מדרשא תא שמע נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו וקרוב לזה שלו ואף על גב דחד מינייהו נפיש מחבריה [יד]הכא במאי עסקינן ששניהן שוין וליזיל בתר רובא דעלמא [טו]הכא במאי עסקינן בשביל

מתני׳ ניפול. גוזל: **הנמצא בתוך חמשים אמה.** של שובך: **נמצא בין שני שובכות.** בתוך חמשים לשניהן: **גמ׳ רוב וקרוב.** אם בא דבר לפנינו ויש בו להלך אחר הרוב והוא כך ואם תלך בו אחר הקרוב אינו כך הלך בו אחר הרוב ואע״ג דתרוייהו דאורייתא רובא דאורייתא דכתיב אחרי רבים להטות וקרוב דאורייתא דכתיב והיה העיר הקרובה אל החלל (כתובות דף טו.) דאי איכא שובך ויש בו רוב הולכין אחריו דמינה נפל: ואע״ג דאיכא. עיר רחוקה מינה דנפישי מינה דאיכא רובא דאינשי אלמא בתר קרוב אזלינן. ומשני בדליכא נפיש מינייהו מש״ה אזלינן בתר קרוב אבל היכא דהוי רוב וקרוב אזלינן בתר הרוב: וליזיל בתר רובא דעלמא. דאיכא למימר דקטליה עוברין ושבין: ביושבת בין ההרים. דלא קא עברי ואזלי אינשי להתם וליכא למימר לזיל בתר רובא דעלמא הואיל דליכא אינשי מש״ה אזלינן בתר קרוב אבל בעלמא לא אזלי׳ בתר קרוב: הכא במאי עסקינן. דהוי של מוצאו: במדדה. שאין יכול לברוח אלא מדדה עצמו מעט מעט: דאמר רב עוקבא כל המדדה אינו מדדה יותר מג׳ אמה. דהואיל דהאי נמצא חוץ מג׳ אמה ודאי מעלמא נפל ומש״ה הרי הוא של מוצאו: רגלו אחת בתוך ג׳ אמה ורגלו אחת חוץ מחמשים אמה. מי אזלינן בתר שובך או בתר רובא דעלמא: ועל דא אפקוהו לר׳ ירמי׳ מבי מדרשא. משום דמטריד להו בשאלות שאין בהן ממש:

ו) נראה דל״ל ואם איכא שובך אחר כתוק מזה ויש בו הרבה יותר מזה הולכין אחריו וכו׳.

סו א מיי׳ פט״ו מהל׳ אבילה הל׳ יח סמג עשין עד טוש״ע מ״מ סי׳ רס סעיף ח:

סז ב מיי׳ שם ופ״ט מהל׳ רוצח הלכה ו סמג שם טוש״ע שם:

סח ג מיי׳ פ״ט מהל׳ רוצח הלכה ו:

סט ד סהמב״ם השמיט זה וע״ש בכ״מ:

ע ה ו ז ח ט מיי׳ פט״ו מהל׳ אבילה הל׳ יח סמג עשין עג טוש״ע מ״מ סי׳ רס סעיף ח:

רבינו גרשום

פיסקא ניפול הנמצא. גוזל שנפל מן השובך: חוץ מג׳ אמה ה״ז של מוצאו. דאיכא למימר מעוברי דרכים נפל: אמר ר׳ חנינא. להיכא דאיכא רובא ואיכא קרוב הולכין אחר הרוב אע״ג דרובא דאורייתא דכתיב אחרי רבים להטות וקרוב דאורייתא דכתיב והיה העיר הקרובה אל החלל ו) דאי איכא שובך ויש בו רוב הולכין אחריו דמינה נפל: ואע״ג דאיכא. עיר רחוקה מינה דנפישי מינה דאיכא רובא דאינשי אלמא בתר קרוב אזלינן. ומשני בדליכא נפיש מינייהו מש״ה אזלינן בתר קרוב אבל היכא דהוי רוב וקרוב אזלינן בתר הרוב: וליזיל בתר רובא דעלמא. דאיכא למימר דקטליה עוברין ושבין: ביושבת בין ההרים. דלא קא עברי ואזלי אינשי להתם וליכא למימר לזיל בתר רובא דעלמא הואיל דליכא אינשי מש״ה אזלינן בתר קרוב אבל בעלמא לא אזלי׳ בתר קרוב: הכא במאי עסקינן. דהוי של מוצאו: במדדה. שאין יכול לברוח אלא מדדה עצמו מעט מעט: דאמר רב עוקבא כל המדדה אינו מדדה יותר מג׳ אמה. דהואיל דהאי נמצא חוץ מג׳ אמה ודאי מעלמא נפל ומש״ה הרי הוא של מוצאו: רגלו אחת בתוך ג׳ אמה ורגלו אחת חוץ מג׳ אמה. מי אזלינן בתר שובך או בתר רובא דעלמא: ועל דא אפקוהו לר׳ ירמי׳ מבי מדרשא. משום דמטריד להו בשאלות שאין בהן ממש:

תורה אור השלם

1 וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֻבָה אֶל הַחָלָל וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֻבַּד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה בְּעֹל: דברים כא ג

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ומ׳ בדליכא ולאי: (ב) שם יותר מג׳ אמה בעי ר׳: (ג) שם על לא אפקוהו לר׳ ירמיה. נ״ב עי׳ בפ׳ גט פשוט סוף דף קס״ה דעל ידי מעשה עילוהו לר׳ ירמיה: (ד) רש״י ד״ה מימא וכו׳ דעדיפא מינה הס״ד: (ה) ד״ה הכא במאי וכו׳ ואע״ג דאיכא אחריני חוץ לחמשים אמה דנפיש: (ו) תוס׳ ד״ה חוץ וכו׳ היינו במקום שהאחר מוחזק:

מוסף רש״י

רוב וקרוב. אם בא מעשה לפנינו ויש לאלותו בדבר הקרוב לו להתיר או לאסור, ויש לאלותו אחר הרוב לענין אחר אלוף הקרוב, הלך אחר הרוב (ביצה י:).

מוסף תוספות

א. ואפילו יודע המוצא דמישראל נפל, מ״מ מתייאשי הבעלים וכו׳ [ד]יחשוב המוצא דמרוב גרים נפל. תוס׳ הרא״ש ב״מ כד. ב. אבל ניפול הנמצא אין בו סימן וא״א להחזירו לבעלים. שם. ג. ורוב הנכנסין הוו ישראל. תוס׳ רי״ד.ד. והאגופא פשיטא, אלא משום רישא נקט לה, וספיקו אסור משום דהוה ליה קבוע. ריטב״א. ה. משום דכתיב לשבטיך וירושלים לא נתחלקה לשבטים.ריטב״א.ו. ונ״ל בתר רובא דעלמא. שם. ז. [ו]כגון שנמצא בשביל מיוחד שאין רגילין בו אלא בני ירושלים. שם. ח. ועל דרך הרוב אינן יוצאין חוץ מחמשים אמה. רשב״א. ט. אחר אלא זה. תוספות רי״ד. י. אי מבני העיר או מעוברי דרכים. רשב״א. יא. דאזלינן בתר רובא דעלמא. שם. יב. [ו]אפקוה משום דאמר מילתא דלא אפשר. רשב״א. ועיין ריטב״א. יג. וקושיא זו ראשונה אינה עיקר. רשב״א. יד. דהא היכא דליכא קורבא כלל ע״כ אזלינן בתר רובא דרובא דאורייתא. שם.

מסורת הש״ס

(א) ביצה י:, ב) [שם יח.], ג) תוכת ולא כרבי חנינא ל״ל אחרי מיתות אזיל בתרה. רש״ש, ד) [ועי׳ תוס׳ נדה יח. ד״ה הלן],